

[Bijlage 2]

actieplan 2015

cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving

Antwerpen, 24 november 2014

Inhoud

Antwerpen, 7 oktober 2014.....	2
0 Inleiding	3
SD 1 Kennisopbouw over het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving en kennisverspreiding	4
OD 1.1 In kaart brengen van het roerend erfgoed van het ontwerp van de omgeving.....	4
OD 1.2 In kaart brengen van het immaterieel cultureel erfgoed (ICE) van het ontwerp van de omgeving	4
OD 1.3 Kennis opbouwen en delen over het digitaal cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving	5
OD 1.4 Kennis opbouwen en delen over het behoud en beheer van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving	6
OD 1.5 Bevorderen van de doorstroom van kennis tussen het cultureel-erfgoedveld van het ontwerp van de omgeving en het onderzoeksveld.....	6
SD 2 Organisatie en activering van de cultureel-erfgoedgemeenschap	6
OD 2.1 Platformfunctie	6
OD 2.2 Adviesraad organiseren	8
OD 2.3 Internationaal netwerk opbouwen en internationale expertise-uitwisseling.....	8
SD 3 Toekomstscenario	9
OD 3.1 Acquisitieprofiel uitwerken	9
OD 3.2 Prospectie en overdrachten	9
OD 3.3 Samenwerking APA (Architectuurarchief Provincie Antwerpen)	9
OD 3.4 Depotproblematiek: zoektocht naar een duurzame oplossing	10
SD 4 Bewustzijn vergroten voor het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving.....	10
OD 4.1 Erfgoedvormers en erfgenamen bewust maken.....	10
OD 4.2 Niet in architectuur- of vormgevingserfgoed gespecialiseerde bewaarinstellingen bewustmaken van het belang van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving	11
OD 4.3 Publieksprojecten uitwerken in functie van brede sensibilisering	12
OD 4.4 Website als duurzaam communicatiemiddel	13
SD 5 Geïntegreerde projecten	14
OD 5.1 Vormgevingserfgoed in Vlaanderen vanaf 1964.....	14
OD 5.2 Cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf.....	15
SD 6 Duurzaamheid en maatschappelijke en culturele diversiteit	15
OD 6.1 Maatschappelijke en culturele diversiteit	15
OD 6.2 Aandacht voor duurzaamheid	16
OD 6.3 Website (AnySurfer)	17

0 Inleiding

Het actieplan 2015 en de daaraan verbonden begroting is gemaakt tegen het licht van het beleidsplan 2012-2016 van het Centrum Vlaamse Architectuurarchieven en de beheersovereenkomst die met de minister van Cultuur werd opgesteld. Het beleidsplan en de beheersovereenkomst kennen het CVAa een belangrijke verantwoordelijkheid toe als expertisecentrum voor het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving. In het beleidsplan worden drie inhoudelijke klemtonen gelegd, waarvan de derde – het cultureel erfgoed van het bouwbedrijf – in 2015 en 2016 centraal staat. Een overzicht van waar dit cultureel erfgoed zich bevindt, wat de grootste noden zijn en wie de betrokken partijen zijn, is de inzet van een prospectief onderzoek. Dit overzicht is een noodzakelijk instrument om een overdrachtenpolitiek te voeren en om toekomstscenario's uit te denken.

Daarnaast engageert het CVAa zich om samen met het VAI te werken aan een internationaal project rond vormgeving en (lokaal) vakmanschap, en de betekenis hiervan in een geglobaliseerde economie. Het VAI en CVAa initieerden een netwerk van culturele en universitaire partners die samen in het programma Creative Europe van de Europese Commissie een aanvraag indienden in het najaar van 2014.

Een tweede klemtoon ligt bij het behoud en beheer van digital born cultureel erfgoed, sinds enkele jaren een domein waarop het CVAa inzet en kennis opbouwde. Na voorgaande fases in dit onderzoek, met een experiment met een digitaal depot, een studie naar het archief- en documentbeheer bij architectenbureaus, een diepgaand onderzoek naar archiefformaten en migratietrajecten voor CAD-bestanden en de concrete begeleiding van een architectenbureau bij digitaal archiefbeheer, wil het CVAa onderzoek doen naar de selectie en normalisering van een hybride architectuurarchief. Via de testcase waarbij het hybride archief van Maarten Van Severen wordt klaargemaakt voor duurzame opslag in een digitaal depot, wil het CVAa meer generieke processen in kaart brengen. Net zoals bij de vorige fasen wordt er intensief samengewerkt met zowel architectenbureaus, specialisten digitaal archiefbeheer als archiefinstellingen. In de laatste fase van het project wordt de kennis verspreid naar zowel de architectenbureaus als de cultureel-erfgoedinstellingen.

Op het vlak van publiekswerking zullen de resultaten van het project vormgevingserfgoed (2013-2014) en van de samenwerking binnen het Europees project rond vakmanschap in 2015 uitmonden in een breed publieksproject. Daarnaast organiseren het CVAa met STAM Gent samen een publieksevenement in de marge van de tentoonstelling 'Maquettes. Verbeelding op schaal', samenvallend met de jaarlijkse CVAa-bijdrage aan Erfgoeddag. Het CVAa digitaliseerde samen met de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience en de Universiteitsbibliotheek Gent architectuurtijdschriften in 2014. In 2015 zal dit werk aan het brede publiek gecommuniceerd worden.

Op strategisch vlak staat de samenwerking tussen VAI, CVAa en het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen centraal. In het kader van het recente Regeerakkoord 2014-2019 dat zich uitspreekt over de afbouw van de persoonsgebonden bevoegdheden, is dit gesprek van bijzonder belang voor de toekomst van de architectuurarchieven in Vlaanderen.

dr. Sofie De Caigny
Coördinator CVAa

SD 1 Kennisopbouw over het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving en kennisverspreiding

Inzet personeel: Sofie De Caigny 0,4 VTE, Ellen Van Impe 0,6 VTE, Wim Lowet 0,8 VTE, Eva Van Regenmortel 0,2 VTE

Inzet werkmiddelen: 17.000 € (A.15.COLL, A.15.DIGI, A.15.DOCU, A.15.PROS, A.15.ICE)

OD 1.1 In kaart brengen van het roerend erfgoed van het ontwerp van de omgeving

Actie 1.1.1: Prospectie en registratie cultureel erfgoed

In 2015 ligt de nadruk op het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving bij het erfgoed van het bouwbedrijf: niet alleen de architecten als ontwerpers, maar ook aannemers en andere technici, en materiaalleveranciers spelen een belangrijke rol in het concreet tot stand brengen van de gebouwde omgeving. De urgentie en noodzaak van een dergelijke focus werd onderzocht in functie van het beleidsplan van het CVAa. Er wordt in 2015 een stuurgroep in het leven geroepen en voorbereidend onderzoek wordt opgestart om de zoektocht naar erfgoed van werf en bouwbedrijf preciezer af te bakenen. Aangezien ook het historisch onderzoek naar werf en bouwbedrijf en de vele betrokken actoren nog in een beginfase zit, zal het identificeren van actoren en erfgoedvormers in de Vlaamse context een eerste opdracht zijn.

Resultaatsindicatoren:

- overzicht van belangrijkste actoren van werf en bouwbedrijf prioriteitenlijst m.b.t. prospectie van cultureel erfgoed
- archiefoverdrachten
- voorlopig overzicht cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf en de bewaarplaatsen (finaal rapport verschijnt in 2016)
- beleidsaanbevelingen
- inhaalbeweging registratie in Odis
- communicatie in de nieuwsbrief van het VAI en via website CVAa
- publieksmoment om resultaten bekend te maken

Actie 1.1.2: Odis

Odis is het centrale registratie-instrument dat het CVAa systematisch gebruikt. In 2013 realiseerde het CVAa een sectorspecifieke toegang op Odis die via www.cvaa.be toegankelijk is. Uiteraard worden alle gegevens over erfgoed van het bouwbedrijf hier ook in opgenomen.

Resultaatsindicatoren:

- registratie van belangrijke actoren en hun erfgoed in het kader van het geïntegreerde project rond werf en bouwbedrijf (zie 5.1.)
- registratie van actoren die impact hadden op het ontwerp van de omgeving, evenals hun erfgoed in samenwerking met onderzoeksgroepen van de universiteiten
- registratie gegevens van partners die nog niet instapten in het project
- onderhoud sectorspecifieke toegang tot Odis

OD 1.2 In kaart brengen van het immaterieel cultureel erfgoed (ICE) van het ontwerp van de omgeving

Actie 1.2.1: Immaterieel cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf

Gekoppeld aan het onderzoek naar het cultureel erfgoed van het bouwbedrijf, worden testcases van registratie en borgen van immaterieel cultureel erfgoed rond het bouwbedrijf opgezet. Er zal worden samengewerkt met partners in het domein van het industrieel erfgoed (ETWIE) en het agrarisch erfgoed (CAG) en in de belendende sectoren van onroerend erfgoed die hier reeds kennis over opbouwden, evenals met tapis plein VZW dat hierover op Vlaams niveau een coördinerende rol opneemt. Niet alleen de inhoudelijke dimensie staat centraal, ook de registratie en ontsluiting van dit ICE vormen belangrijke te onderzoeken aspecten van de testcase. Het CVAa zal trachten de testcase in te bedden in de ontwikkelingen op Vlaams niveau m.b.t. ICE (centrale databank).

Resultaatsindicatoren:

- cases van ICE van bouwbedrijf geregistreerd
- inbedding in de databank op Vlaams niveau via www.immaterieelerfgoed.be
- communicatie in de nieuwsbrief van het VAI en via website CVAa
- medewerking aan initiatieven van andere organisaties, bijv. project www.kunstsmeden.be i.s.m. tapis plein en ETWIE

OD 1.3 Kennis opbouwen en delen over het digitaal cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving

Actie 1.3.1: klaarmaken van het hybride archief voor ingest in een digitaal depot

Na het realiseren van een eerste test-case van een digitaal depot, *survey* naar gebruik van software en bestandsformaten bij architectenbureaus, een onderzoek naar de erfgoedzorg rond CAD-bestanden en een concrete begeleiding van een bureau bij het digitaal ordenen van een deel van het eigen archief, heeft het CVAa voldoende kennis opgebouwd om een hybride architectuurarchief klaar te maken voor ingest in een digitaal depot. Het zal vanuit dergelijke case-studies zijn dat de kennis en best practices rond *digital born* architectuurarchieven verder opgebouwd zullen worden. Dit project zal zich baseren op de resultaten van het SODA-project (Stappenplan Overdracht Digitaal Archief) en zal daarbij een zeer grote aandacht hebben voor het vraagstuk van de selectie in hybride architectuurarchieven. Er werd met de Raad van Bestuur van The Maarten Van Severen Foundation overeengekomen dat het CVAa dit archief als testcase mag gebruiken.

Dit moet leiden tot volgende resultaatsindicatoren:

- Concrete ervaring met het klaarmaken van een digitaal / hybride architectuurarchief.
- Een beslissingsmodel voor selectie in hybride architectuurarchieven, uitgaande van de ontwerpstrategie van de architect, zowel op reeksniveau als op het niveau van de essentiële eigenschappen van een digitaal document.
- Een (gepubliceerde) case-study voor het normaliseren van een hybride architectuurarchief ter opname in een digitaal depot.
- De opname van het hybride archief in een archiefinstelling met e-depot.
- Verspreiding van de resultaten via diverse kanalen (congressen van anderen, CEST, nieuwsbrieven van anderen (waaronder Packed), TRACKS, ...)

Actie 1.3.2: Key-output-documenten

Samen met Martien De Maseneer architecten werkt het CVAa aan een model om in het architectenbureau zelf de basis te leggen voor een duurzaam documenten- en archiefbeheer. Het CVAa zal de resultaten hiervan in een model zetten, en communiceren naar andere architectenbureau's en de cultureel-erfgoedsector (nationaal en internationaal).

Resultaatsindicatoren:

- Publicatie op www.cvaa.be
- Publicatie in TRACKS
- Publicatie in CEST
- Presentatie op nationale en internationale fora

Actie 1.3.3: deelname aan Vlaamse en internationale netwerken rond duurzaam digitaal erfgoedbeheer

Het CVAa is vertegenwoordigd in verschillende werkgroepen en overlegorganen om kennis over duurzaam digitaal erfgoedbeheer te genereren en te delen met verschillende erfgoedgemeenschappen. Het neemt hierin een actieve rol op.

Resultaatsindicatoren:

- vertegenwoordiging in het Platform Digitale Duurzaamheid
- deelname aan de werkgroep rond centrale toegangen binnen het traject Archieven 2020 (Faro)
- deelname aan de Werkgroep Automatisering van de VVBAD

OD 1.4 Kennis opbouwen en delen over het behoud en beheer van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving**Actie 1.4.1: archieven van het bouwbedrijf**

Het onderzoek naar het cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf zal kennis opleveren over de huidige bewaaromstandigheden ervan en de soorten archiefmateriaal waaruit het is samengesteld. Deze kennis zal op zijn beurt richtinggevend zijn voor een (deel)onderzoek over het behoud en beheer van dit cultureel erfgoed.

Resultaatsindicatoren:

- samenvattend rapport over inhoud en condities op het vlak van behoud en beheer van het cultureel erfgoed van private naoorlogse actoren actief in vormgeving
- dit rapport is richtinggevend voor verdere detailstudies rond urgenties op het vlak van dit erfgoed en wordt opgenomen in de beleidsaanbevelingen

Actie 1.4.2: CVAa bibliotheek

Het CVAa bouwt een naar omvang beperkte, maar naar inhoud zeer specifieke bibliotheek uit. Deze functioneert in de eerste plaats als werkbibliotheek voor het ontwikkelen van kennis en expertise bij de medewerkers, maar staat ook ter beschikking van derden die op zoek zijn naar informatie.

Resultaatsindicatoren:

- aankoop van publicaties die relevant zijn voor het erfgoed van het ontwerp van de omgeving
- abonnementen op periodieke publicaties die relevant zijn voor het erfgoed van het ontwerp van de omgeving

OD 1.5 Bevorderen van de doorstroom van kennis tussen het cultureel-erfgoedveld van het ontwerp van de omgeving en het onderzoeksveld

Zie Actie 2.1.3 Platform Onderwijs

SD 2 Organisatie en activering van de cultureel-erfgoedgemeenschap

Inzet personeel: Sofie De Caigny 0,2 VTE, Ellen Van Impe 0,1 VTE

OD 2.1 Platformfunctie**Actie 2.1.1: Platform collectiebeherende archiefinstellingen**

Met de lancering van de nieuwe CVAa-website in 2013 en de integratie van de databank architectuurarchieven Vlaanderen, werden een eerste keer de belangrijkste collecties architectuurarchieven

samen ontsloten. In 2014 werd onder andere de archiefcollectie van het Architecture Archive-Sint Lukasarchief vzw aan de databank toegevoegd, een collectie waarvan tot dusver geen online beschrijvingen beschikbaar waren. Het CVAa wil op dit elan verder werken en ook collecties van kleinere instellingen en van instellingen die nog niet aansloten, opnemen. Het CVAa blijft daarbij instaan voor de coördinatie van de invoer en het uniform verwerken van de gegevens in Odis. De partners behouden hun verantwoordelijkheid en auteurschap over de ter beschikking gestelde gegevens. Zo is er een permanent onderhoud en verbetering van een gezamenlijk portaal dat de zichtbaarheid van de sector verhoogt. Vooral het gegeven dat hiermee collecties die niet in een online toegankelijke databank zitten, publiek terugvindbaar worden, is een enorme verbetering van de ontsluiting van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving.

Resultaatsindicatoren:

- inhaalslag Odis: aandeel van de sector architectuur (in brede zin) aanzienlijk vergroot in aantal records in Odis. Vooral de focus op bouwbedrijf zal wezenlijk toenemen.

Actie 2.1.2: Platform bibliotheken

Tussen 2008 en 2013 coördineerde het CVAa het in kaart brengen van het precieze bezit van een aantal afgesloten architectuurtijdschriften bij architectuurbibliotheken. De dubbels werden geruild onder de actieve partners en de nieuwe aanwinsten werden ingevoerd in Antilope. Dit zorgde voor een betere online ontsluiting van deze tijdschriftencollecties. In 2012-2013 werd een lastenboek voorbereid voor digitalisering, afgetoetst met nationale en internationale specialisten die al ervaring hadden met het digitaliseren van tijdschriften. Op basis van dit lastenboek diende het CVAa in 2013 met twee partners, de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience en de Universiteitsbibliotheek Gent, een subsidieaanvraag in bij de Koning Boudewijnstichting. Het honoreren van deze aanvraag leidde midden 2014 tot het daadwerkelijke opstarten van de digitalisering van drie Belgische architectuurtijdschriften. Deze digitalisering zal in 2015 afgerond worden en publiek voorgesteld worden.

Resultaatsindicatoren:

- Afronden digitaliseringsproject
- Communicatie via VAI-nieuwsbrief en websites VAI en CVAa
- Voorstelling van het nieuwe onderzoeksinstrument aan onderzoekers en studenten

Actie 2.1.3: Platform onderwijs/onderzoek

Het CVAa organiseert in 2015 een individueel contactmoment met elk van de onderzoeksgroepen architectuur(geschiedenis) in Vlaanderen om de resultaten van registratie- en ontsluitingsacties te communiceren en in functie van inhoudelijke input van nieuwe onderzoeken die worden opgestart. Daarnaast wordt de publieke lancering van het portaal voor het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving binnen Odis ook expliciet toegespitst op de academische wereld, evenals de bekendmaking van de digitalisering van de architectuurtijdschriften. In alle projecten van het CVAa waar er wetenschappelijke comités worden ingericht, zijn leden van de academische wereld vertegenwoordigd.

Resultaatsindicatoren:

- overleg met alle onderwijsinstellingen voor overleg, wederzijdse doorstroming van kennis en brainstorm gezamenlijke projecten

Actie 2.1.4: Platform digitaal erfgoed

Het platform digitaal erfgoed speelt een belangrijke rol in enerzijds het geven van feedback op de resultaten van onderzoeken, maar ook op het bepalen van de volgende te nemen onderzoeksstappen. Ook in 2015 zal enerzijds het projectplan, en anderzijds de resultaten van het onderzoek uitgelicht onder acties 1.3.1 en 1.3.2 aan het platform worden voorgelegd. Tegelijkertijd willen we de CVAa-projecten rond digitaal erfgoed steeds ter bespreking voorleggen op het Platform Digitale Duurzaamheid. Daarnaast blijven we intensief samenwerken met experts in het veld, in hoofdzaak maar niet uitsluitend met PACKED.

Resultaatsindicatoren:

- actieve deelname aan het Platform Digitale Duurzaamheid
- voorstelling van projecten en onderzoeken van CVAa met betrekking tot digitaal erfgoed op dit Platform

OD 2.2 Adviesraad organiseren

Actie 2.2.1: Samenkomst adviesraad

De adviesraad CVAa komt samen om te reflecteren over de stand van zaken van de projecten, de platforms en toekomstige CVAa-projecten (op korte en lange termijn) in functie van de noden van het veld.

Resultaatsindicatoren:

- De adviesraad bestaat uit vertegenwoordiging van de verschillende netwerken en platforms.
- De adviesraad komt minstens één keer samen.
- Er is minstens één internationale vertegenwoordiger in de adviesraad (zie ook actie 2.3.1)

OD 2.3 Internationaal netwerk opbouwen en internationale expertise-uitwisseling

Actie 2.3.1: Internationale verankering netwerk

Het CVAa is vertegenwoordigd in de internationale erfgoedgemeenschap van het ontwerp van de omgeving.

Resultaatsindicatoren:

- CVAa is lid van EAHN (European Architectural History Network), SAH (Society of Architectural Historians), Docomomo, en ICAM (International Confederation of Architectural Museums).

Actie 2.3.2: Actieve verantwoordelijkheid opnemen in internationale netwerken

Het CVAa neemt een actieve rol op in bepaalde internationale netwerken.

Resultaatsindicatoren:

- Er is een internationale vertegenwoordiger in de adviesraad (zie ook Actie 2.2.1).
- Het CVAa zet in op het up to date houden van haar Engelstalige website (zie ook Actie 2.4.1).
- Het CVAa verzorgt de invoer voor België/Vlaanderen voor de website en nieuwsbrief van EAHN.
- Het CVAa stuurt abstracts in voor fora als EAHN congres of ICAM om zo de Vlaams/Belgische context en problematiek kenbaar te maken en internationale uitwisseling te bevorderen.
- Sinds september 2014 is coördinator Sofie De Caigny *secretary-general* van het *executive committee* van ICAM (International Confederation of Architectural Museums)

Actie 2.3.3: Betrokkenheid stimuleren van cultureel-erfgoedgemeenschappen bij internationaal netwerk

Via de nieuwsbrief van het VAI en de CVAa-website communiceert het CVAa breed naar de verschillende erfgoedgemeenschappen. Daarnaast vormen ook de verschillende platforms en de adviesraad momenten om de erfgoedgemeenschappen te betrekken op de internationale netwerken. Het CVAa moedigt partners aan om actief deel te nemen aan de internationale netwerken.

Resultaatsindicatoren:

- nieuwsberichten over internationale netwerken in VAI-nieuwsbrief
- berichten op website van CVAa en VAI over internationale netwerken
- communicatie over internationale netwerken in platforms en adviesraad
- aanmoedigingen van specifieke partners om actief deel te nemen aan activiteiten van internationale netwerken

SD 3 Toekomstscenario

Inzet personeel: Sofie De Caigny 0,2 VTE, Ellen Van Impe 0,1 VTE

Inzet werkmiddelen: 2.000 € (A.15.OVER, A.15.DEPO, A.15.VLIEG, A.15.ATSM)

OD 3.1 Acquisitieprofiel uitwerken

Actie 3.1.1: Acquisitieprofiel uittekenen voor het cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf

Het CVAa zet in 2015 en 2016 in op het cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf. Het acquisitieprofiel richt zich naar deze deelsector van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving. Er wordt een eerste landschapstekening van dit veld gemaakt, met zowel een overzicht van de actoren die erfgoed aanmaakten (archiefvormers) als van het cultureel erfgoed dat zich reeds in publiek toegankelijke bewaarinstellingen bevindt. Op basis van deze gegevens kan een doordacht acquisitieplan opgesteld worden, zie Actie 1.1.1. Voor dit cruciale werk wordt intensief samengewerkt met het onder andere Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen, VUB (vakgroep architectonische ingenieurswetenschappen), Rijksarchief Beveren (specialisatie bedrijfsarchieven), Confederatie Bouw, ETWIE en La Fonderie.

Resultaatsindicatoren:

- neerslag van gesprekken met protagonisten en experts
- eerste overzicht van waar erfgoed van werf en bouwbedrijf in Vlaamse en Belgische collecties wordt bewaard
- overzicht van belangwekkende cultureel-erfgoedcollecties die te verwerven zijn als *work in progress*. Eindresultaat wordt eind 2016 opgeleverd in de vorm van een rapport.

OD 3.2 Prospectie en overdrachten

Actie 3.2.1: Overdrachten

In 2015 gaat het CVAa zowel actief als op verzoek van archiefvormers of erfgenamen op prospectiebezoek om de omvang, de staat en de inhoud van het archief goed te kunnen inschatten. Vervolgens wordt, in overleg met de archiefvormer, gezocht naar een definitieve bestemming, bij voorkeur een publieke bewaarinstelling. In 2015 ligt de focus op cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf, zie Actie 1.1.1 en Actie 3.1.1

Resultaatsindicatoren:

- Er wordt een aantal private cultureel-erfgoedgehelen naar publiek toegankelijke instellingen overgedragen.
- De overdrachten worden geregistreerd in Odis (en Archiefbank Vlaanderen)

OD 3.3 Samenwerking APA (Architectuurarchief Provincie Antwerpen)

Actie 3.3.1: Overleg met APA

In 2015 wordt verder overlegd over gemeenschappelijke projecten en een gemeenschappelijke of zeer goed afgestemde toekomst rond architectuurarchieven. De beslissing van de Vlaamse Regering over de Vlaamse indeling van het APA zal cruciaal zijn voor het verloop van de gesprekken, evenals de geplande afbouw van werking rond persoonsgebonden materies binnen de provincies.

Resultaatsindicatoren:

- organisatie van overlegmomenten tussen CVAa en APA
- concrete samenwerking en gezamenlijke communicatie
- invulling geven aan concreet toekomstscenario

OD 3.4 Depotproblematiek: zoektocht naar een duurzame oplossing

Aangezien er geen centraal depot is voor architectuurarchieven in Vlaanderen, zoekt het CVAa steeds naar de beste ad hoc oplossing bij concrete overdrachten. Het streeft daarbij naar duurzame samenwerkingen met verschillende depots, verspreid over Vlaanderen, om zoveel mogelijk thematische en regionale concentraties te bewerkstelligen. Toch is het niet steeds mogelijk op de vaak urgente vragen van archiefvormers onmiddellijk een antwoord te bieden. Daarom zoekt het CVAa verder naar duurzame oplossingen in dit verband.

Actie 3.4.1: Duurzame samenwerking met diverse bewaarinstellingen

Bij archiefoverdrachten streeft het CVAa zoveel mogelijk naar de vorming van thematische en/of regionale concentraties van cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving. Dit bewerkstelligt een grotere toegankelijkheid en een grotere expertise op het terrein. Hiertoe werkt het CVAa samen met diverse bewaarinstellingen. Volgende bewaarinstellingen hebben in het verleden architectuurarchieven opgenomen en zijn dus eerste aanspreekpunt in het kader van de concentratievorming binnen de bewaarinstellingen: het Provinciaal Archief West-Vlaanderen, het Stadsarchief Gent/De Zwarte Doos, het Algemeen Rijksarchief en de Rijksarchieven in de Provinciën, het KADOC-KU Leuven, het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen (APA).

Resultaatsindicatoren:

- Het CVAa werkt met diverse instellingen samen in functie van overdrachten.
- Het CVAa bewerkstelligt regionale concentraties van bewaard cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving.
- Het platform collectiebeherende archiefinstellingen komt samen.

Actie 3.4.2: Nooddepot

Het CVAa dient naar een nooddepot voor objecten te zoeken gezien de verbreding van zijn werking van archieven naar cultureel erfgoed. Daarnaast is er een groeiende nood aan een onderdak voor maquettes, met name van de architectenbureaus die de voorbije 20 jaar opgang maakten in Vlaanderen. Het depot van APA komt hiervoor niet in aanmerking, zeker niet op korte termijn wegens de aanwezigheid van het provinciearchief in de depot. Ook op lange termijn zijn de depots van APA niet geschikt om alle vragen waarmee het CVAa wordt geconfronteerd, op te vangen.

Resultaatsindicatoren:

- CVAa knoopt gesprekken aan met diverse actoren, waaronder de provincie en de stad Antwerpen, op zoek naar een tijdelijk depot dat vooral de grote collecties maquettes van de architectuurproductie van de voorbije 20 jaar kan opvangen.

SD 4 Bewustzijn vergroten voor het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving

Inzet personeel: Sofie De Caigny 0,1 VTE, Ellen Van Impe 0,1 VTE, Wim Lowet 0,1 VTE, Eva Van Regenmortel 0,1 VTE

Inzet werkmiddelen: 21.000 € (A.15.SITE, A.15.VORM, A.15.PUWE, A.15.MAQU)

OD 4.1 Erfgoedvormers en erfgenamen bewust maken

Actie 4.1.1: Erfgoedvormers en hun erfgenamen van erfgoed van werf en bouwbedrijf

Via diverse fora (o.a. Confederatie Bouw, nieuwsbrieven en websites VAI en CVAa, ...) worden bouwbedrijven en hun erfgenamen aangesproken op het belang van hun erfgoed. Daarnaast worden de protagonisten in dit veld actief benaderd, zie Actie 1.1.1 en Actie 3.1.1

Resultaatsindicatoren:

- aanwezigheid op fora van het bouwbedrijf i.f.v. responsabilisering rond het cultureel erfgoed
- directe communicatie met protagonisten over hun cultureel erfgoed

Actie 4.1.2: Voorstelling rapport vormgevingserfgoed

In 2014 en 2013 werkte het CVAa rond het thema van het vormgevingserfgoed wat de prospectie en registratie betreft. Alle bevindingen van het uitgebreide onderzoek worden gebundeld in een rapport dat in het voorjaar 2015 aan het brede publiek en aan de vormgevingssector in het bijzonder wordt voorgesteld.

Resultaatsindicatoren:

- publicatie rapport
- publieke voorstelling rapport
- persaandacht voor het rapport

OD 4.2 Niet in architectuur- of vormgevingserfgoed gespecialiseerde bewaarinstellingen bewustmaken van het belang van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving

Actie 4.2.1: Samenwerken met niet in architectuur- of vormgevingserfgoed gespecialiseerde collectiebeherende archiefinstellingen

Het CVAa werkt samen met het Algemeen Rijksarchief, stadsarchieven, (lokale) musea en andere erfgoedactoren in Vlaanderen, Brussel en ruimer België en tracht met hen concrete afspraken te maken rond hun verantwoordelijkheid in het bewaren van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving, zie 3.4.1. Het CVAa volgt het IDO (Interprovinciaal Depot Overleg) op, evenals de ontwikkelingen van de verschillende provinciale erfgoeddepots en zal de recente ontwikkelingen naar aanleiding van het regeerakkoord in dit verband nauw opvolgen.

Resultaatsindicatoren:

- CVAa onderhoudt nauwe banden met diverse stadsarchieven, Heemkunde Vlaanderen, Erfgoedcellen, Provinciale depotconsulenten en musea.
- De verschillende bewaarinstellingen nemen deel aan het platform collectiebeherende archiefinstellingen.
- CVAa is op de hoogte van de ontwikkelingen van IDO.
- De provinciale erfgoeddepots weten dat het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving belangrijk is. Zij hebben een duidelijk beeld van wat dit is en wat dit naar erfgoedzorg voor hen kan betekenen.
- De klemtoon op het bouwbedrijf zal andersoortig cultureel erfgoed in het vizier van het CVAa brengen dan architectenarchieven, met een andersoortige inhoudelijke samenstelling (meer materiaalstalen, bedrijfsarchief, ...). Hierdoor zal een grotere nadruk op objecten te komen liggen dan tot nog toe het geval was in de werking van het CVAa.

Actie 4.2.2: Voorstelling rapport vormgeving

Veel collectiebeherende archiefinstellingen zijn niet uitgerust om diverse soorten objecten te bewaren. Dit maakt vormgevings- en architectuurarchieven kwetsbaar in een land waar er geen centrale bewaarinstelling is voor dit cultureel erfgoed. Er is nood aan sensibilisering bij de collectiebeherende instellingen over de intrinsieke waarde van dit cultureel erfgoed, en over het onderzoekspotentieel. Via de publicatie van het rapport en een publieksmoment errond willen we dit nogmaals onder de aandacht brengen, zie Actie 4.2.1.

Actie 4.2.3: Aanwezigheid op overlegmomenten van de cultureel-erfgoedsector

CVAa neemt deel aan verschillende overlegstructuren met diverse actoren uit de cultureel-erfgoedsector. Op die manier houdt het voeling met het Vlaamse cultureel-erfgoedbeleid en -veld, maar kan het ook andere professionele cultureel-erfgoedwerkers sensibiliseren voor het belang en de noden van het cultureel erfgoed van het ontwerp van de omgeving.

Resultaatsindicatoren:

- Deelname aan diverse overlegstructuren
- Aanwezigheid op sectorbrede studiedagen en manifestaties
- Constructieve en proactieve bijdragen leveren aan sector en beleid

OD 4.3 Publieksprojecten uitwerken in functie van brede sensibilisering**Actie 4.3.1: Maquettes. Verbeelding op schaal – STAM Gent**

In het najaar 2014 opent in het STAM een tentoonstelling over schaalmodellen, in eerste instantie van en over de stad Gent, maar ook met een ruimere blik op de waarde van maquettes als cultureel erfgoed. CVAa werkt hiervoor nauw samen met STAM, maakt deel uit van de stuurgroep, brengt internationale experts en literatuur aan en produceerde samen met STAM een publicatie over maquettes.

Resultaatsindicatoren:

- Communicatie naar doelgroepen architectuur en vormgeving over de expo (loopt tot april 2015) en de publicatie
- Opname van reeks rond maquettes in wekelijkse VAI-nieuwsbrief

Actie 4.3.2: Erfgoeddag –Erf!

Het CVAa neemt deel aan de Erfgoeddag 2015 die het thema 'Erf' centraal stelt. Hiervoor zal samengewerkt worden met het STAM, waar de maquette-tentoonstelling (zie Actie 4.3.1.) tot en met Erfgoeddag loopt.

Resultaatsindicatoren:

- Afsluitende publieksactiviteit voor maquette-tentoonstelling

Actie 4.3.3: Voorstelling rapport vormgevingserfgoed

Zie Actie 4.1.2, 4.2.2

Actie 4.3.4: Maquettes. Verbeelding op schaal

In samenwerking met STAM werd in het najaar 2014 een boek in de rode reeks van het VAI gepubliceerd. Het boek wordt ook na de tentoonstelling in het STAM verkocht door het CVAa. Het CVAa zal hierover communiceren en met zoveel mogelijk actoren samenwerkingen aangaan om recensies en aankondigingen van het boek te bekomen.

Resultaatsindicatoren:

- Aankondiging in nieuwsbrief van VAI
- Recensie/vermelding van het boek in populaire media
- Recensie/vermelding van het boek in professionele media (cultureel erfgoed en architectuur)
- Verkoop van het boek

Actie 4.3.5: Verdere opvolging boekserie i.s.m. VAI

Samen met het VAI zette het CVAa een nieuwe reeks op die inspeelt op een grote behoefte bij architectuurcritici, -onderzoekers en -geïnteresseerden. Onderzoek van het VAI leerde dat er een tekort is aan professionele uitgeverij die architectuurboeken snel en gericht kunnen produceren en in de markt zetten. Het VAI en CVAa willen met de serie de mogelijkheid creëren om aan deze behoefte tegemoet te komen.

Resultaatsindicatoren:

- Bekendmaken van de reeks bij professionele spelers, en de Beoordelingscommissie Architectuur en Vormgeving

- Profiel van de reeks en modaliteiten voor samenwerkingen op punt stellen
- Evalueren van mogelijke voorstellen
- Zoeken naar externe financiering en begeleiden van auteurs bij het zoeken naar externe financiering

Actie 4.3.6: Sensibiliseren rond digitaal erfgoed

De resultaten van het onderzoek, beschreven onder Actie 1.3.1 worden breed gecommuniceerd zodat de kennis zo ruim mogelijk wordt verspreid.

Resultaatsindicatoren:

- Opname onderzoek als case in CEST
- Bekendmaking onderzoeksresultaten bij cultureel-erfgoedsector
- Bekendmaking onderzoeksresultaten bij architecten

Actie 4.3.7: The HungryCity – MASAntwerpen

Het CVAa werkt als lid van de expertengroep mee aan de herinrichting van de 5de verdieping van het MAS. Het thema is The Hungry City, en wil ingaan op de wijze waarop voeding (productie, consumptie, distributie en afval) de morfologie, materiële cultuur en gewoonten van een stad bepaalt.

Resultaatsindicatoren:

- Aanwezigheid op expertmeetings
- Geven van inhoudelijke input en feedback aan de onderzoekscoördinator van het MAS

Actie 4.3.8: Leeszaal Kunstcampus

De AP Hogeschool Antwerpen, afdeling Koninklijk Conservatorium, deSingel en het VAI hebben een samenwerking rond de leeszaal van de kunstencampus opgezet die de architectuurbibliotheek van het VAI publiek toegankelijk maakt. Het CVAa volgt dit project op door publiekswerking rond het documentair erfgoed van architectuur op te zetten binnen het kader van de Leeszaal Kunstcampus.

Resultaatsindicatoren:

- Invoer van boeken van het VAI in Anet
- Toegankelijkheid van de collectie via de Leeszaal Kunstcampus
- Tijdelijke kleine (erfgoed)tentoonstellingen in de vitrine boven de lockers opzetten rond actuele thema's en projecten
- In het 'evenementenrek' wordt achtergrondliteratuur bij actuele thema's en projecten aangeboden aan het publiek

Actie 4.3.9: Geïntegreerd project vormgeving

In het kader van het geïntegreerde project over vormgeving(2013-2014) wordt in 2015 een publieksactiviteitvoorbereid, zie SD 5.

Actie 4.3.10: Geïntegreerd project bouwbedrijf

In het kader van het geïntegreerde project over het bouwbedrijf zullen verschillende publieksactiviteiten plaatsvinden in 2015 en 2016, zie SD 5.

OD 4.4 Website als duurzaam communicatiemiddel

Actie 4.4.1: Onderhoud www.cvaa.be en doorgeven van informatie aan en over de cultureel erfgoedgemeenschap

In 2013 lanceerde CVAa een nieuwe website. Deze website wordt wekelijks, zo niet dagelijks, geactualiseerd. De website fungeert als platform en communicatiemiddel met en voor de verschillende cultureel erfgoedgemeenschappen.

Zoals afgesproken in de beheersovereenkomst werd bij de ontwikkeling van de website rekening gehouden met het behalen van het AnySurfer label.

Resultaatsindicatoren:

- Het CVAa onderhoudt zijn website die voldoet aan het AnySurfer label.
- Het CVAa verzamelt alle relevante informatie over studiedagen en publicaties en communiceert deze via de nieuwsbrief van het VAI.
- Het CVAa kondigt op zijn website belangwekkende ontwikkelingen aan in het internationale veld van de architectuurarchieven.
- Leden van de platforms van het CVAa hebben toegang tot niet-publieke pagina's van www.cvaa.be zodat de communicatie tussen de leden van de platforms vereenvoudigd wordt.

SD 5 Geïntegreerde projecten

OD 5.1 Vormgevingserfgoed in Vlaanderen vanaf 1964

Inzet personeel: zie vooral prospectie, overdrachten, registratie en acquisitieprofiel. Verder bijkomende inzet personeel: Sofie De Caigny 0,1 VTE, Ellen Van Impe 0,1 VTE, Wim Lowet 0,1 VTE, Eva Van Regenmortel 0,2 VTE

Inzet werkmiddelen: 10.000 € (A.15.VORM)

Het geïntegreerd project vertrekt van twee vaststellingen:

- 1)** Met uitzondering van het project Designarchief Vlaanderen, dat liep van 2003 tot 2006, is er in Vlaanderen nog geen structurele poging ondernomen om het vormgevingserfgoed, en met name de vormgevingsarchieven, op een systematische manier in kaart te brengen en te analyseren wat de noden zijn naar erfgoedzorg. Dit project wil daaraan verhelpen, en wil via een aantal publieksmomenten zowel het gespecialiseerde vakpubliek als het brede publiek betrekken op dit erfgoed.
- 2)** Vormgeving en (lokaal) vakmanschap zijn belangrijke aspecten in de kwaliteit van hedendaagse architectuur in Vlaanderen. Daarbij stimuleren ze niet alleen lokaal ondernemerschap, duurzaamheid en kennisoverdracht, ze bieden ook een antwoord op groeiende problemen die te maken hebben met globalisering van het bouwbedrijf en de productie van gebruiksvoorwerpen.

Met bovenstaande vaststellingen én met de publicaties van Richard Sennett in het achterhoofd (*The Craftman* en *Together*), willen VAI en CVAa de krachten bundelen met internationale onderzoeks- en culturele instellingen om een project op te starten en uit te voeren dat inzet op vragen als de wijze waarop vakmanschap onderwezen wordt, wat de sociale en maatschappelijke potentie van vakmanschap is, wat de relatie met onderwijs in vormgeving is, hoe de relatie tot architectuur en het bouwbedrijf is, hoe traditionele ambachten hedendaagse betekenissen kunnen hebben, ... Het CVAa brengt daarbij de resultaten van het archief- en erfgoedonderzoek van het vormgevingserfgoed in, het VAI maakt de link met de actuele betekenis van vakwerk.

Resultaatsindicatoren:

- Samenwerking met cultureel-erfgoedzorgers (Design museum Gent, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, APA, KADOC, tapis plein VZW, Etwie VZW, ...), actoren in de vormgeving (Design Platform Vlaanderen, Design Platform Limburg, Design Vlaanderen, Interieur,...) en met private beheerders van cultureel-erfgoedgehelen (erfgoedvormers en hun erfgenamen, ...) leidt tot een breed bewustzijn in de intermediaire sector die afstraalt naar de vormgevingssector.
- Publicatie van rapport over vormgevingserfgoed
- Publieke lancering van het rapport over vormgevingserfgoed

- Valorisatie van het cultureel-erfgoedonderzoek naar vormgevingserfgoed in een breed internationaal onderzoek, in samenwerking met VAI dat werd ingediend op 1 oktober 2014 in het Creative Europe Programma, indien dit project wordt goedgekeurd.

OD 5.2 Cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf

Niet alleen architecten, stedenbouwkundigen en vormgevers geven vorm aan de ons omringende omgeving. Ook bouwbedrijven hebben hier een enorme impact op. Dit is niet alleen nu zo, in het verleden was dit minstens even waar. Zeker voor 1939, toen het verplicht was om met een architect te bouwen, was het bouwbedrijf – gaande van lokale metsers en schrijnwerkers tot grote ondernemingen – erg bepalend voor de wijze waarop de leefomgeving werd gevormd. Er is evenwel weinig geweten over de manier waarop deze sector zich ontwikkelde, de technieken en materialen die ze gebruiken en het belang van de bouwsector voor de globale economie. Er is dus nood aan een inhaalbeweging, zowel op vlak van historiografie als op vlak van cultureel erfgoed van werf en bouwbedrijf.

Actie 5.2.1: Bronnenonderzoek en ontsluiting

Zie actie 1.1.1 en actie 1.1.2

Actie 5.2.2: Publiekswerking

Geïntegreerde projecten resulteren in een betere toegankelijkheid en ontsluiting van cultureel erfgoed, een betere bewaring en een betere bekendheid van dit cultureel erfgoed. Voor dat laatste werkt het CVAa steeds een publieksproject uit dat op het einde van het project gerealiseerd wordt. In 2014 zal de vorm, grootte, partners en timing van het publieksproject uitgedacht worden, om in 2015 effectief te worden gerealiseerd.

SD 6 Duurzaamheid en maatschappelijke en culturele diversiteit

Inzet personeel: deze SD loopt doorheen alle andere projecten, het is een permanent aandachtspunt voor de medewerkers van het CVAa.

OD 6.1 Maatschappelijke en culturele diversiteit

Actie 6.1.1: Personeelsleden en bestuurders met een etnisch cultureel diverse achtergrond

1 van de 8 bestuurders van het CVAa heeft een etnisch cultureel diverse achtergrond. De genderverdeling is gelijk (1/2). Het CVAa engageert zich om, wanneer zich vacatures stellen in 2014, speciale aandacht te hebben voor het aantrekken van personen met een etnisch cultureel diverse achtergrond.

Resultaatsindicatoren:

- bij mogelijke aanwervingen wordt speciale aandacht besteed (vb. bij bekendmaking van vacature) aan personen met een etnisch cultureel diverse achtergrond.
- bij mogelijke wissels van bestuursleden zal er aandacht zijn voor personen met een etnisch cultureel diverse achtergrond, evenals voor een evenwichtige genderverhouding in de bestuursorganen van de vzw VAI.

Actie 6.1.2: Armoede bestrijden door participatie

Het is een bewuste politiek van het CVAa om zijn publieksactiviteiten gratis toegankelijk te maken, zodat dit geen drempel vormt voor participatie. Het CVAa biedt steeds een neerslag van zijn activiteiten en van zijn publicaties gratis aan op zijn website of die van het VAI. Daarnaast zal het CVAa extra aandacht

besteden bij de communicatie rond zijn publieksactiviteiten om minder bemiddelde doelgroepen en personen in armoede te bereiken.

OD 6.2 Aandacht voor duurzaamheid

Inzet personeel: deze SD loopt doorheen alle andere projecten, het is een permanent aandachtspunt voor de medewerkers van het CVAa. Daarnaast is Wim Lowet verantwoordelijk voor het duurzaam kennisbeheer.

Actie 6.2.1: Medewerkers verplaatsen zich zo ecologisch verantwoord mogelijk

Het CVAa wil zo veel mogelijk de ecologische impact van de werking te beperken. Alle medewerkers komen met het openbaar vervoer of de fiets naar het werk. Voor werkverplaatsingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het openbaar vervoer en de fiets (o.a. abonnement op Blue-bike). Indien dit niet mogelijk is, stimuleert het CVAa autodelen. Aangezien de CVAa-medewerkers geen eigen auto hebben, nam VAI VZW een abonnement op autodelen Cambio om de ecologische afdruk van de organisatie zo klein mogelijk te houden.

Resultaatsindicatoren:

- Fiets en openbaar vervoer zijn voor de medewerkers van het CVAa de meest voorkomende manieren om zich te verplaatsen.
- Indien het niet anders kan, wordt een auto gebruikt via het systeem van autodelen Cambio.

Actie 6.2.2: Kennismanagement gebeurt zo duurzaam mogelijk

Kennis die bij de medewerkers aanwezig is wordt duurzaam vastgelegd voor intern en extern gebruik. Om kennis te delen tussen de werknemers en om nieuwe werknemers snel praktische informatie aan te reiken is er een *survivalkit* opgemaakt. Alle praktische informatie over procedures, office management of waar bepaalde informatie kan gevonden worden, wordt hierin opgenomen en bijgehouden. Het is een handige gids die de kennis van de verschillende medewerkers bundelt. De implementatie van het nieuwe CRM-systeem (oktober 2013) zorgt ervoor dat ook kennis over contacten met individuen en organisaties beter gedeeld kan worden tussen de werknemers.

Voor duurzame kennisdeling met externen wordt vooral gebruik gemaakt van de website, waar ook resultaten van projecten worden gedeeld, rapporten online worden gepubliceerd en informatie wordt verwerkt in online toegankelijke databanken (Odis en Archiefbank).

Het digitale erfgoed van het CVAa, waaronder digitale opnames van archiefstukken, worden op externe servers geback-uped. In het najaar 2013 deed Wim Lowet een onderzoek naar een gunstige formule die duurzaam kennisbeheer garandeert. Hij werd hiervoor bijgestaan door medewerkers van Packed VZW.

Bij het opstarten van nieuwe interne en externe projecten die met digitaal kennisbeheer te maken hebben, of bij het verlenen van advies, worden de richtlijnen en adviezen van het project CEST geraadpleegd. Daarnaast zet het CVAa de resultaten van zijn projecten zoveel mogelijk online, op www.cvaa.be en op CEST en andere platforms van andere organisaties om de kennis zoveel mogelijk te verspreiden en zo goed mogelijk duurzaam te verankeren.

Resultaatsindicatoren:

- *Survivalkits* duurzaam intern kennisbeheer wordt voortdurend actueel gehouden.
- Nieuw CRM-systeem wordt samen met VAI onderhouden.
- CEST wordt bij elk project geraadpleegd.
- CVAa plaatst resultaten online, op eigen fora en die van andere organisaties.

Actie 6.2.3: Open Cultuur Data

Het CVAa volgt de ontwikkelingen binnen de culturele erfgoedwereld op de voet. Eén van deze ontwikkelingen is het vrijgeven van digitale datasets onder een open licentie om op die manier ontsluiting, hergebruik en uitwisseling van de data te stimuleren. Het vrijgeven van datasets is ook belangrijk voor het

slagen van het Europeana-project. Om in Vlaanderen een dynamiek te creëren rond open data in de culturele sector startte PACKED vzw het project opencultuurdata.be. Culturele erfgoedinstellingen worden hierbij aangemoedigd hun datasets onder een Creative Commons licentie vrij te geven. Het CVAa en VAI gaven reeds diverse data vrij onder deze licentie, en stimuleren anderen om dat eveneens te doen.

OD 6.3 Website (AnySurfer)

Zie actie 4.4.1